

РОЗРОБКИ УРОКІВ

Тема: Біосфера

Мета:

- сформуувати в учнів уявлення про біосферу;
- визначати та пояснювати закономірності поширення живих організмів;
- сприяти поглибленню екологічного мислення учнів, та оцінювати вплив людини на біосферу;
- виховання бережливого ставлення до біосферних багатств Землі;

Тип уроку: вивчення нового матеріалу;

Обладнання: атласи, підручники, схеми;

Структура уроку

I. Організаційний момент 1хв.

II. Актуалізація опорних знань і умінь учнів 6хв.

III. Мотивація навчальної і пізнавальної діяльності учнів 5хв.

IV. Вивчення нового матеріалу. 21хв.

V. Закріплення нових знань і умінь учнів .8хв.

VI. Підсумок уроку. 3хв.

VII. Домашнє завдання. 1хв.

Хід уроку

I. Організаційний момент.

II. Актуалізація опорних знань і умінь учнів.

Приєм „Проблемне питання ”

Що таке біосфера?

III. Мотивація навчальної і пізнавальної діяльності учнів

Життя різноманітне й багатоліке. Воно в нас і виріє довкола нас – від найдрібніших, невидимих людському оку мікроорганізмів до найбільших тварин земної кулі, від квітки на підвіконні до велетенських дерев тропічних джунглів. Життя виявляється скрізь: на найвищих вершинах гір і в найглибших западинах Світового океану. Що таке біосфера? Як вона виникла? Спробуймо це осмислити і зрозуміти.

Приєм „ давай згадаємо”

1. різноманітність організмів на Землі;
2. поняття «фотосинтез»
3. поширення живих організмів на земній поверхні;
4. ґрунт як особливе природне тіло.

IV. Вивчення нового матеріалу

1.Зародження життя на Землі

Приєм «Як це було..»(учні згадують з попередніх років гіпотези створення Землі ,та зародження життя)

2. Різноманітність організмів на Землі

Людина та біологічне різноманіття (Посібник для вчителя «Зелений пакет» ст.36)

3. Межі біосфери

Складання схеми-рисунок в зошитах.

Атмосфера

Біосфера

Літосфера

Гідросфера

Завдання: Наведіть приклади взаємодії двох оболонок: біосфера — атмосфера; біосфера — гідросфера; біосфера — літосфера

4. Поширення організмів

Приєм : „Творча лабораторія”

(учні користуючись картами атласу ведуть дискусії щодо різноманітності рослинного та тваринного світу, та визначають чинники ,які впливають на це.)

V. Закріплення вивченого матеріалу

Розгляд учнями дилем (посібник вчителя «Зелений пакет»)

1. Забудовник придбав ділянку лісу, озера та болота поблизу вашого міста. Забудовник осушить озеро та болото й побудує будинки. Ця ділянка є місцем відпочинку мешканців міста. Ви вирішуєте подати запит в органи місцевого самоврядування щодо законності будівництва. Які аргументи ви використаєте в зверненні!

2. У Чорному морі спостерігається скорочення промислового вилову морського ляща. Інтенсивний промисловий вилов спричинив зменшення рівня популяції. Виникла загроза відновлення і подальшого існування цього виду риб. Що, на вашу думку, потрібно зробити, щоб запобігти цьому?

Мозковий штурм:

Приєм «Проблемне питання»

1. Що можна зробити для захисту біорізноманіття? *(ст. 52-53 Посібник для вчителя «Зелений пакет»)*

2. Чи змінюються в часі межі біосфери? Відповідь обґрунтуйте

VI. Підсумок уроку

1. Приєм: «Як би я ...» (Посібник для вчителя «Зелений пакет» ст. 39)

- Якби я був (була) деревом біля річки, я би .....тому що.....
- Якби я був (була) твариною біля річки, я би .....тому що.....
- Якби я був (була) рибою в річці, я би .....тому що.....
- Якби я був (була) амфібією біля річки, я би .....тому що.....
- Якби я був (була) рептилією біля річки, я би .....тому що.....
- Якби я був (була) птахом біля річки, я би .....тому що.....
- Якби я був (була) ссавцем біля річки, я би .....тому що.....

2. Приєм «П'ять речень»

Учні п'ятьма реченнями формулюють висновки уроку.

VII. Домашнє завдання

- Опрацювати текст параграфа.
- Навести приклади пристосувань тварин і рослин до різноманітних умов навколишнього середовища.

10 клас

ТЕМА: ВСЕСВІТНІ ЕКОНОМІЧНІ ВІДНОСИНИ

Мета: поглибити знання про основні форми всесвітніх економічних відносин, визначити наслідки економічних відносин між країнами та групами країн світу; розвивати уміння самостійно опрацьовувати навчальний матеріал, вдосконалювати навички ІК-компетенцій шляхом пошуку інформації на офіційних сайтах Міністерства економіки України, створення презентацій та висвітлення проблем на сайті очно-дистанційної школи для обдарованих учнів; виховувати любов та повагу до Батьківщини..

Обладнання: політична карта світу, атласи, схеми, таблиці, комп'ютер, мультимедійний проектор (для демонстрації схем і таблиць).

Тип уроку: узагальнення й систематизації знань

ХІД УРОКУ

I. Організаційний момент

II. Мотивація навчальної та пізнавальної діяльності

Бліц-опитування:

- Що є причиною виникнення процесу світової торгівлі?
- Що називають експортом (імпортом)?
- Назвіть країни світу, що мають найбільші обсяги експорту та імпорту.
- Чому країни Африки можна назвати „аутсайдерами” зовнішньої торгівлі?
- Які переваги може дати країні участь в міжнародному співробітництві?

Учитель:

Міжнародний (географічний) поділ праці призвів до обов'язкової участі країн у міжнародних економічних зв'язках, що полягає в обміні матеріальними й духовними цінностями. На сьогодні жодна, навіть найрозвиненіша країна нездатна виготовляти весь асортимент товарів і надавати всі послуги, які потрібні для ефективного господарювання. Міжнародні зв'язки розширюються, сприяючи зміцненню взаєморозуміння між народами.

Ті країни, які в більшій мірі залежать від світових економічних зв'язків, глибоко «вросли» в них, називають *країнами з відкритою економікою*. Ступінь відкритості визначається експортною квотою – часткою експорту у створенні ВВП країни. Наприклад, у Сінгапурі експортна квота становить 70%, у Бельгії – 60%, а в США – 10%.

III. Основна частина уроку

3.1. Основні форми всесвітніх економічних відносин (Презентація)

Учитель: Основними формами всесвітніх економічних відносин є:

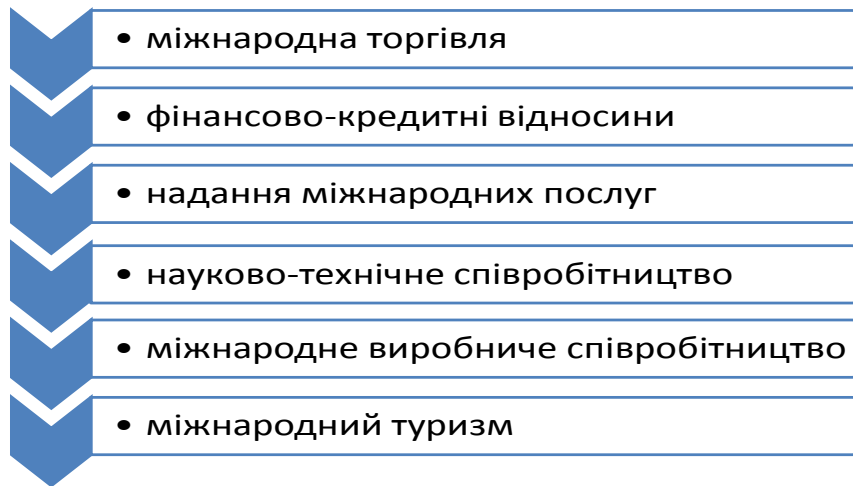

Рис 1. Основні формами всесвітніх економічних відносин

1. Міжнародна торгівля

Учитель:

Міжнародна торгівля – одна з найдавніших форм міжнародних зв'язків. Вона характеризується: оборотом, товарною структурою, географічним розподілом. Для товарної структури характерно постійне зниження частки палива, сировини, напівфабрикатів і збільшення частки готової продукції. Прикладом можуть слугувати розвинені країни (Японія, Німеччина). Але експортом сировини займаються не тільки країни, що розвиваються. Важливу роль експорт сировинних матеріалів відіграє, наприклад, в економіці Австралії, Канаді, Норвегії. На сьогодні темпи зовнішньоторгового обороту випереджують темпи зростання виробництва, що свідчить про поглиблення міжнародного (географічного) поділу праці. Лідером в міжнародній торгівлі є Європа, на яку припадає половина світового товарообороту. 2-ге місце посідає Азія, зокрема Азійсько-Тихоокеанський регіон на чолі з Японією. Північна Америка посідає 3-тє місце. Зростає частка у світовій торгівлі країн, розвиваються. Через їхню сировинну спеціалізацію існує загроза отримання статусу «сировинного придатку» до розвинених країн. Тому вони прагнуть перебувати свою зовнішню торгівлю й змінити притаманний їм характер товарообміну сировини на промислові товари.

Головною світовою організацією, яка врегульовує питання світової торгівлі, є Світова організація торгівлі (СОТ). Основними її принципами є розвиток торгівлі за економічними законами, протекціоністські та дискримінаційні міри не допускаються.

Завдання для групової роботи

Користуючись підручником та сайтом Міністерства економіки України (<http://www.me.gov.ua/>) виконайте такі завдання:

Завдання 1: Позначте на контурній карті країни, які є лідерами в міжнародній торгівлі.

Завдання 2: Складіть таблицю переліку найважливіших товарів експорту та імпорту з Європи до Азії.

Завдання 3: Побудуйте секторну діаграму імпорту України. Які товари домінують у структурі імпорту. Яка країна є основним джерелом постачання цих товарів?

2. Надання міжнародних послуг

Учитель:

На сьогодні широко поширені послуги з обслуговування іноземних морських суден, фрахт суден і навіть літаків, а також надання послуг у страхуванні, рекламі, кінопрокаті, оренда наукового і виробничого обладнання. Особливою формою став обмін виробничим досвідом, що отримав міжнародну назву «ноу-хау», чинником, що сприяє швидкому розвитку економіки, є лізинг (оренда промислового і науково-технічного обладнання) і консалтинг (технічне консультування проектів).

Завдання для групової роботи

Завдання 1: розробіть власну схему надання послуг через 10 років на території України (що потрібно зробити щоб розширити асортимент послуг на території України).

Завдання 2: Чи можете ви скористуватися міжнародними послугами проживаючи у сільській місцевості? Якими саме?

3. Фінансово-кредитні (валютно-фінансові) відносини

Учитель:

Фінансово-кредитні відносини виражаються в наданні кредитів та займів, у вигляді експорту капіталу та прямих інвестицій, капіталовкладень. Рушійною силою цих відносин є транснаціональні корпорації. У світі сформували три центри фінансово-кредитної діяльності: США, Західна Європа, Японія. Світові інвестори зацікавлені в співробітництві з країнами Азії, зокрема їх приваблює Китай, Індія, країнами Центральної та Південної Америки. Китай розглядають як країну, що має найбільший потенціал завдяки масштабам, політичній стабільності до співпраці, швидкості змін – зростанню виробництва. Індія приваблює завдяки своєму масштабові, відносній стабільності, англійськомусередньому класові, проте відлякує бюрократизм її влади. Країни Центральної і Південної Америки цікавлять респондентів із США завдяки позитивним прикладам відродження економік в цивілізованих країнах із західним рівнем урбанізації (Бразилія, Мексика). Країни Східної Європи – Польща, Угорщина, Чехія мають вигідне стратегічне розміщення, кваліфіковану роботу силу для розвитку високих технологій, досвід. Африка та Близький Схід приваблюють тільки наявністю природних ресурсів.

Завдання для групової роботи

Завдання 1: Запропонуйте найвигідніші для закордонних інвесторів галузі господарства України, та шляхи приваблення інвестицій до України.

Завдання 2: До яких галузей виробництва свого району чи області можна залучити іноземних інвесторів?

4. Науково-технічне співробітництво

Учитель:

Науково-технічне співробітництво – нова форма міжнародних зв'язків, що здійснюються на комерційній та некомерційній основі та виявляються в обміні або купівлі-продажу науково-технічних знань, а також у розробленні спільних проектів.

Завдання для групової роботи

Завдання 1:(робота з підручником) користуючись підручником знайдіть та запишіть, які країни мають тісні науково - технічні відносини.

Завдання 2:позначте на контурній карті країни, які співпрацюють з Україною при розробленні різних наукових проектів.

5. Міжнародне виробниче співробітництво

Учитель:

Міжнародне виробниче співробітництво виявляється в міжнародній спеціалізації та кооперації виробництва, виготовленні продукції на дво- чи багатосторонній основі, коли окремі підрозділи беруть участь у випуску тієї чи іншої продукції. Таку співпрацю широко застосовують в машинобудуванні, зокрема автомобільній промисловості, ракето- та авіабудуванні.

Завдання 1:*пригадайте, в яких галузях господарства найбільше проявляють себе такі форми організації, як кооперування, комбінування, спеціалізація.*

6. Міжнародний туризм

Учитель:

Міжнародний туризм нині бурхливо розвивається. Розрізняють такі види туризму: рекреаційний, екскурсійний, науковий, діловий. До особливих видів туризму зараховують релігійне паломництво. Лідерами є рекреаційний та екскурсійний. Розростається індустрія туризму – мережа готелів, кемпінгів, туристичних фірм, рекламних агенцій. Основний потік туристів переміщується в межах розвинених країн. Для туристів головним привабливим районом залишається Європа. Туризм посідає провідне місце в Іспанії, Швейцарії, Італії, Франції, Греції, Ізраїлі.

Організація спортивних турнірів та змагань також належить до однієї з форм зовнішньоекономічної діяльності, оскільки об'єднує зусилля й фінанси багатьох країн-учасниць. Найбільш масштабними є літні й зимові Олімпійські ігри, чемпіонати світу та Європи з різних видів спорту.

Культурна співпраця передбачає організацію виставок картин, експозицій провідних музеїв світу, музичні та пісенні конкурси, фестивалі, обмін творчими колективами, спільне вивчення культурних та історичних цінностей, обмін кіно-, відео-, аудіо продукцією.

Завдання для групової роботи

Користуючись підручником, ресурсами Інтернет та власним інтелектуальним і творчим потенціалом виконайте завдання:

Завдання 1: *попробуйте самостійно класифікувати види туризму, та знайдіть декілька країн, у яких розвинені майже всі види туризму. З чим це пов'язано?*

Завдання 2. *Чому Євро 2012 не виправдало всіх туристичних сподівань українців?*

3.2. Найважливіші тенденції розвитку світового господарства (випереджувальне завдання для учнів)

Учень 1. Економічна інтеграція. Інтернаціоналізація..

Економічна інтеграція – процес зближення і поступового об'єднання національних економічних систем, сучасна найрозвинутіша форма інтернаціоналізації господарського життя. Об'єктивною економічною основою і є високий ступінь розвитку інтернаціоналізації господарського життя, зокрема продуктивних сил, техніко-економічних, організаційно-економічних, виробничих відносин і господарського механізму інтернаціоналізації продуктивних сил зумовлена насамперед процесом переростання продуктивними силами кожної з інтегруючих країн своїх національних меж. Ця закономірність характерна передусім для розвинутих країн з відносно невеликим економічним потенціалом, формою її вияву є передусім експорт капіталу монополіями у вигляді прямих інвестицій. Так, довготермінові інвестиції великих компаній Франції у 1913-14 становили 9 млрд. дол., німецьких – 5,8, бельгійських, голландських і швейцарських разом – 5,5 млрд. дол. Експорт капіталу американських монополій на той час сягав лише 3,5 млрд. дол. Високий ступінь інтернаціоналізації інших елементів господарського життя зумовив укладення в 1921 угоди про створення економічного союзу між Бельгією і Люксембургом, що передбачав координацію внутрішньої та зовнішньої економічної політики. У 1944 за участю цих країн і Нідерландів було створено митний союз «Бенілюкс» інтернаціоналізація техніко-економічних відносин зумовлена розвитком одиничного поділу праці (поділу всередині окремого підприємства) на міжнародній основі – інтернаціоналізація одиничного поділу праці.

Інтернаціоналізація господарського механізму передбачає зближення національних форм і методів державного регулювання економіки, зародження наднаціональних методів регулювання (Комісією ЄС) тощо. Процес інтернаціоналізації господарського механізму почався наприкінці XVIII ст., а економічна інтеграція – лише наприкінці 50-х XX ст. Це означає, що економічна інтеграція з'являється на певному етапі розвитку інтернаціоналізації господарського життя, коли взаємозв'язки між національними економічними системами стають такими тісними й стабільними, що поступово починається процес формування інтернаціонального відтворення у кожній із сфер (безпосередньому виробництві розподілі, обміні та споживанні), відбувається взаємопроникнення національних економічних систем. Те, що економічна інтеграція досягла найрозвинутіших форм у Західній Європі, пояснюється ідентичністю економічних структур цих країн, приблизно однаковим рівнем розвитку продуктивних сил. З огляду на це, більшість економістів та політиків в Україні висловлюються щодо доцільності інтеграції економіки України з окремими країнами СНД та Східної Європи, що прискорить створення матеріальних умов для вступу до ЄС.

Учень 2. Глобалізація. Сутність і роль глобалізації

XXI століття знаменується тим, що значно посилилася взаємозалежність країн, включаючи економіку, соціальну сферу, екологію, культуру тощо. Ця взаємозалежність і взаємопроникнення, яке отримало термін «глобалізація» дедалі більше визначають стан і напрями розвитку країн.

Глобалізація як процес виникла не в останні десятиліття. Сам термін «глобалізація» з'явився понад 400 років тому, але поширення його використання почалося в середині минулого століття. Це об'єктивний, необхідний процес, який супроводжує людство протягом його історії

Протягом останніх десятиліть глобалізація виявилася й досліджувалася як ключова тенденція світогосподарського розвитку. Із тенденції вона переростає у всепоглинаючий процес, структуризація якого дана українськими вченими Д. Г. Білорусом, Д. Г. Лук'яненком, А. М. Поручником і представлена на рис.2. Глобалізація як категорія відображає процес обміну товарами, послугами, капіталом та робочою силою, що виходить за межі державних кордонів і з 60-х років XX століття набуває форм постійного та неухильно зростаючого переплетення національних економік.

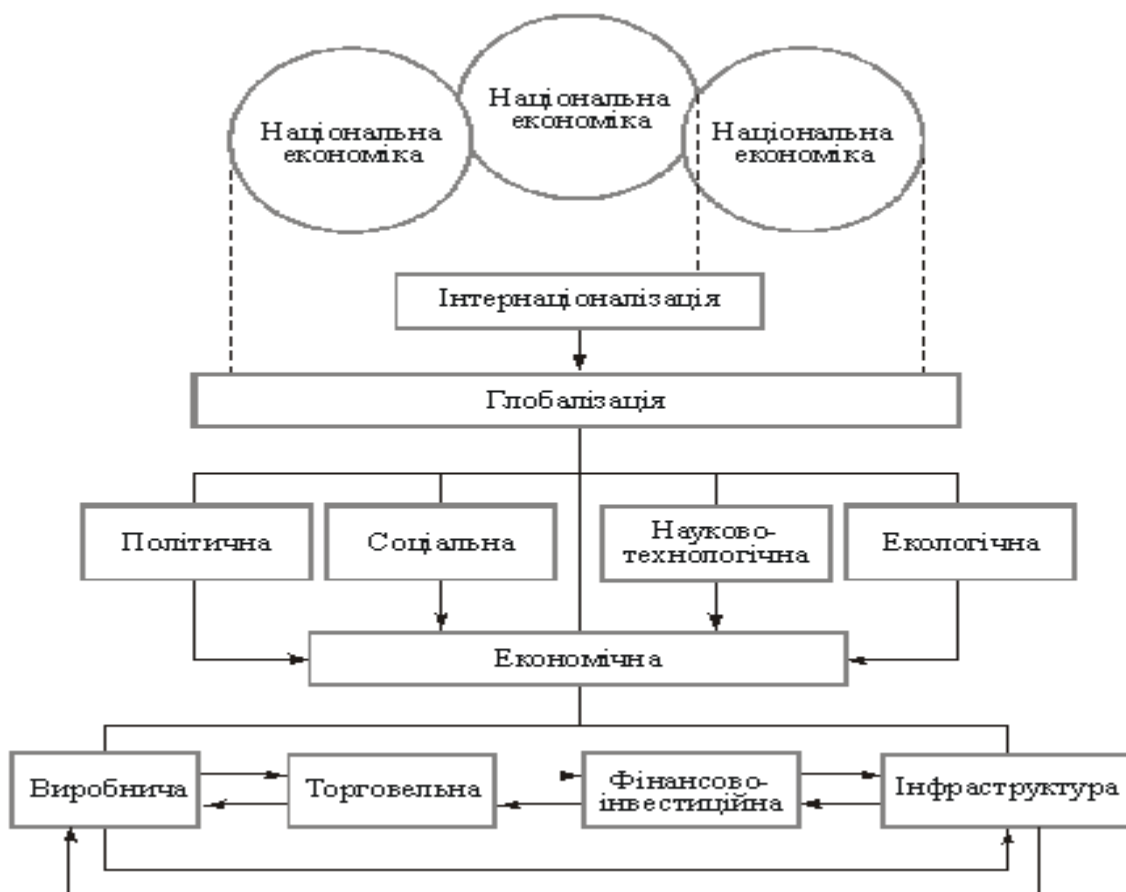

Рис.2. Структуризація глобалізаційного процесу

Глобалізація виявляється у розширенні проникнення компаній в економіку зарубіжних країн за допомогою експорту, а в широкому значенні — за допомогою іноземних інвестицій у відкриття заводів з виробництва комплектувальних, у заснування виробничих підприємств або дочірніх фірм зі збуту продукції. Таким чином компанії отримують додаткові можливості для

збуту, який стримується через недостатні розміри внутрішнього ринку окремої країни. Тим самим вони зменшують свою залежність від єдиного внутрішнього ринку в отриманні прибутку.

Вихідним пунктом аналізу глобалізації є твердження, що глобалізація — це розподіл праці у світовому масштабі, котрий прогресує і вже досяг достатньо високого рівня. Це виявляється у посиленні конкуренції на товарних ринках через стимулювання міжнародного торгового обміну внаслідок політики лібералізації торгівлі.

Роль глобалізації у цьому процесі визначається теоремою Столпера—Самюельсона, згідно з якою збільшення відносної ціни товару дає можливість (у разі виробництва цього товару) підвищувати ціну окремого фактора, котрий інтенсивно використовувався, та знижувати її на той фактор, який не використовувався інтенсивно. Відповідно до цієї теореми виникає необхідність у відносному зменшенні порівняно менш продуктивного чинника виробництва поділу праці. У розвинутих країнах це передусім малокваліфікованої робочої сили у разі, коли країни з низькими доходами розширюють пропозицію трудомістких продуктів і зменшують відносні ціни на ці товари. Якщо для міжнародного вирівнювання цін за факторами виробництва існують перешкоди — погіршуються шанси надання роботи малокваліфікованим працівникам в індустріальних країнах.

Щодо держав з низькими доходами, то глобалізація відкриває можливості для більшої зайнятості та вищої реальної заробітної плати. За даними ГАТТ/СОТ, за останні 30 років темпи світової торгівлі значно випереджали темпи світового виробництва. Водночас потік прямих іноземних інвестицій приблизно в 3—4 рази перевищує темпи зростання торгівлі, що забезпечує підвищення зайнятості у країнах зі значними обсягами інвестицій.

Однозначно оцінити вплив глобалізації на світові процеси не можна. Є переваги — є і недоліки.

Переваги глобалізації сформулювала професор Р.П. Колосова. Вона визначила, що глобалізація дозволяє:

- поглиблювати міжнародний розподіл праці;
  - ефективніше розподіляти кошти і в кінцевому підсумку сприяти підвищенню якості трудового життя, розширенню життєвих перспектив населення (за нижчих для нього витратах);
  - заощаджувати на масштабах виробництва, що потенційно може привести до зниження цін, отже, й до стійкого економічного зростання, підвищення рівнів зайнятості і життя;
  - може привести до підвищення рівня продуктивності праці в результаті раціоналізації виробництва на глобальному рівні і поширення передової технології, а також конкурентного тиску на користь безперервного введення інновацій у світовому масштабі.
  - Крім того, глобалізація може сприяти вільному та широкому розповсюдженню капіталів, зростанню зарубіжних інвестицій, розширенню можливостей для розвитку інфраструктури, полегшенню контактів між людьми різних країн.
- Недоліки, негативні наслідки та проблеми глобалізації:
- взаємозалежність фінансових ринків;

- зростання спекулятивних валютних потоків між державами та вторинних фінансових ринків;
- платіжна і торговельна розбалансованість, які у сукупності значно обмежують можливість формування незалежної макроекономічної політики на національних рівнях.
- Особливо жорстко ця обмеженість у визначенні перспектив економічного зростання стосується політики у сфері праці та соціально-трудоких відносин що неминуче негативно позначається на трудовому потенціалі суспільства.

Таким чином, і досі не зрозуміло, що ж у кінцевому рахунку глобалізація несе країнам – загрозу чи нові можливості? Позитивний чи негативний вплив від глобалізації залежить від рівня розвитку національної економіки країни. Дійсно, глобалізація економічної діяльності є однією з головних тенденцій в розвитку сучасного світу, що значно впливає не лише на економічне життя, але й тягне за собою політичні (внутрішні і міжнародні), соціальні і навіть культурно-цивілізаційні наслідки. Ці наслідки все більше відчують на собі практично всі країни і серед них, звичайно, Україна, яка цілком усвідомлено, активно і цілеспрямовано рухається в напрямку інтеграції у світову економіку. Так як Україна не може уникнути втягнення у глобалізаційні процеси, то політичну та економічну політику держави треба формувати відповідно до факторів розвитку глобалізації, аби знешкодити можливі негативні наслідки та максимізувати вигоди від процесу глобалізації. Тому що Україна поступово інтегрується до міжнародних організацій та ринків і наслідки глобалізаційних процесів стають дедалі відчутнішими для української економіки. Тому аналіз цього всесвітнього процесу має не лише теоретичне, але і суто практичне, надзвичайно важливе значення для України, для її зовнішньоекономічної, а в більш широкому значенні – всієї економічної політики.

Учень 2. Інформатизація. Формування інформаційної економіки в Україні

Оскільки глобалізація нині стала найважливішою тенденцією сучасного світу й охоплює всі сфери життя суспільства, в її основі лежить інтеграція інформаційних систем в єдину світову систему. Інформаційна глобалізація необхідна для формування єдиного світового ринку, який потрібно регулювати економічними, політичними й маніпулятивними методами.

Для інформаційної економіки характерний високий ступінь територіальної концентрації. Її центри знаходяться в основному в межах розвинених країн і лише в деяких нових індустріальних країнах (Республіка Корея, Сінгапур). Відставання країн, що розвиваються, у галузі інформаційних технологій і, як наслідок, обмеженість доступу до інформації гальмує їх економічний розвиток та позбавляє можливості дотримуватися темпів науково-технічного прогресу.

Ступінь розбудови інформаційного суспільства в Україні порівняно із світовими тенденціями є недостатнім і не відповідає потенціалу та можливостям України. Розвиток інформаційного суспільства в Україні та впровадження новітніх інформаційно-комунікаційних в усі сфери суспільного життя і в діяльність органів державної влади та органів місцевого

самоврядування визначається одним із пріоритетних напрямів державної політики.

IV. Узагальнення й систематизація знань

Тестові завдання:

1. Що таке світове господарство?

- а) це господарство окремих країн світу;
- б) система національних господарств;
- в) господарства країн; що мають торгові відносини між собою;
- г) система національних господарств, що пов'язані і взаємодіють за законами міжнародного поділу праці.

2. Визначте чинник, який обумовлює переважання в експорті Австралії с/г продукції:

- а) традиціями, що склалися історично;
- б) низьким рівнем розвитку промисловості;
- в) своєрідними природно-кліматичними умовами;
- г) значною частиною сільського населення.

3. Визначте чинник, зумовлений с/г спеціалізацією більшості країн Океанії:

- а) бідні на мінеральні ресурси;
- б) це переважно країни, що розвиваються;
- в) залежність від іноземного капіталу;
- г) велика потреба в с/г продукції.

4. Що таке міжнародний поділ праці?

- а) це спеціалізація країн на світовому ринку;
- б) спеціалізація діяльності окремих виробників, товарів і послуг для обміну;
- в) спеціалізація діяльності окремих виробників товарів;
- г) спеціалізація країн на випуск окремих видів товарів і послуг для продажу.

5. Що таке науково-технічна революція?

- а) це поступальний рух людського суспільства у розвитку науки і техніки;
- б) це заміна старої техніки і технологічної бази господарства на нову;
- в) це якісний стрибок у розвитку продуктивних сил, що відбувається на базі новітніх досягнень науки і техніки;
- г) це докорінні зміни у виробництві.

6. Спеціалізація країн на випуск певних видів продукції з подальшим обміном ними на світових ринках називається:

- а) міжнародною інтеграцією;
- б) міжнародним поділом праці;
- в) монополізацією;
- г) демпінгом.

7. Системи взаємодії між національними економіками на основі міжнародного поділу праці, яка забезпечує кругообіг товарів, ресурсів, капіталу називається:

- а) міжнародними економічними зв'язками;
- б) вільними економічними зонами;
- в) абсолютною перевагою;
- г) відносною перевагою.

8. Інвестиція це:

- а) витрати на придбання машин і устаткування, обладнання для організації виробництва;
- б) витрати на придбання товарів споживчого призначення;
- в) доходи підприємства.
- г) немає вірної відповіді.

9. Зовнішня торгівля характеризується:

- а) оборотом;
- б) товарною структурою;
- в) географічним поділом;
- г) всі відповіді вірні.

10. Встановіть відповідність між країнами та імпортом у них товарів:

а) США;	1. Добрива.	А	
б) Канада;	2. Сталь.	Б	
в) Японія;	3. Вугілля.	В	
г) Індія.	4. Овочі.	Г	
	5. Пиво.		

11. Що розуміють під міжнародними економічними зв'язками? _____

12. Які вигоди від участі на ринку капіталів може мати країна? _____

V. Підсумок уроку

Проводиться методом «мікрофон».

Домашнє завдання:

(на вибір кожного)

1. Створіть презентацію – рекламу туристичної привабливості України.
(Виставте на сайт очно-дистанційної школи)
2. Розробіть проект залучення іноземних інвестицій у сільськогосподарський комплекс України.

3. На базі яких міст України можна створити потужні технопарки із залученням міжнародного науково-технічного співробітництва. Презентуйте у будь-якому вигляді ваші думки.
4. Напишіть коротке есе на тему «Що особисто мені можуть принести в майбутньому (як змінити моє життя?) знання даної теми уроку»?

ТЕМА: ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ГОСПОДАРСТВА УКРАЇНИ

Мета:

Навчити:

- розкривати актуальні питання структури національного господарства через розуміння основних понять теми;
- характеризувати підприємства за формами власності.

Розвинути:

- інтерес до певних видів господарської діяльності;
- навички аналізу під час побудови графіків розвитку господарства за 5 років.

Виховати:

- географічну та економічну культуру;
- повагу до праці інших людей, і до свідомого вибору професії.

Обладнання: підручник, карти „Господарство”, схема „Галузева структура народного господарства”.

Опорні поняття: економіка (господарство), національний господарський комплекс, галузева структура господарства, виробнича сфера, невиробнича сфера, інфраструктура, територіальна структура, ефективність виробництва.

Розвинути компетентності учнів:

1. Ключові;
2. Комунікативні;
3. Предметні;
4. Міжпредметні;
5. Соціальні.

Форми роботи:

1. Колективна;
2. Групова;
3. Індивідуальна.

Методи роботи:

1. Усний тест;
2. Проблемні запитання;
3. «Мікрофон»;
4. «Вірю - не вірю»;

5. Практичні завдання;
6. Структурування понять;
7. Рефлексія.

Хід уроку

I. Організаційний момент

II. Актуалізація опорних знань учнів

Бесіда за запитаннями:

1. Що вивчає економічна та соціальна географія України?
2. Назвіть синоніми до слова « господарство ».

III. Мотивація навчальної діяльності учнів

Отже: Господиня. Господар. Господарювати. Господарство. Такі широко вживанні слова. Тлумачні словники трактують ці поняття так: той, хто займається господарством, власник, заможний селянин, приватний наймач робочої сили.

Сьогодні на уроці ми розпочинаємо вивчення III розділу курсу „Економічна та соціальна географія України”, що має назву „Господарство” (записати в зошит тему уроку). Протягом 30-ти уроків ми будемо досліджувати складний комплекс національного господарського комплексу. А потім, закінчивши школу та обравши професію, будемо працювати в одній з галузей господарства.

IV. Вивчення нового матеріалу

I. Поняття про господарство

Учитель

Давайте зараз проведемо усний тест. Подивіться будь ласка, на малюнки та скажіть до яких галузей відносять виробництво даної продукції.

(сл. 4-6)

Учні та вчитель

Господарство - це історично сформована сукупність підприємств і установ завданням яких є задоволення різноманітних потреб людини.

II. Галузева структура господарства

Запитання:

1. Як називається сукупність підприємств, які випускають однорідну продукцію, мають спільні технологічні процеси та своєрідний професійний склад?

/ Галузь господарства. /

2. Як називається співвідношення між різними галузями економіки?

/ Галузева структура. /

3. Учнім пропонується розглянути схему галузевої структури господарства на дошці.

Спочатку детально розглядається виробнича сфера. Учитель наголошує, що провідною ланкою виробничої сфери є промисловість. На другому місці — сільське господарство.

Учитель: Україна — це індустріально-аграрна держава.

Далі розглядається невиробнича сфера та її складники.

Бесіда з запитаннями:

Назвіть головні галузі виробничої сфери.

Назвіть головні галузі невиробничої сфери. Поясніть їхню роль у житті людей.

Учні пригадують співвідношення зайнятих у виробничій та невиробничій сферах, показники порівнюються з показниками зайнятих у високо розвинутих країнах світу. Учнім пропонується зробити пропозиції щодо покращання галузевої структури господарства.

Практична діяльність учнів: Побудувати графіки розвитку господарства області за 5 років, проаналізувати динаміку змін.

III. Структура господарства

Функціональна:

Міжгалузевий комплекс

Наступним етапом уроку є пояснення поняття «міжгалузевий комплекс». В Україні розвинуті майже всі відомі людству галузі господарства. Багато з них об'єднуються (кооперуються), створюючи міжгалузеві комплекси — системи економічно пов'язаних галузей виробничої і невиробничої сфер, діяльність яких спрямована на розв'язання певної господарської проблеми.

В Україні сформувалися паливно-енергетичний, металургійний, машинобудівний, соціальний та інші комплекси. Характеристика комплексу виробництва чи галузі, яка входить до складу комплексу, дається за типовим планом

Практичне завдання (учні разом з учителем складають та записують план характеристики галузі у зошит).

Типовий план

- 1 Значення комплексу (галузі) в народному господарстві.
- 2 Галузевий склад.
- 3 Техніко-економічні особливості (наукомісткість, матеріаломісткість, трудомісткість, енергомісткість, водомісткість).
- 4 Принципи розміщення галузі.
- 5 Умови для розвитку галузі.
- 6 Географія галузі.
- 7 Вплив галузі на довкілля.
- 8 Проблеми та перспективи розвитку галузі.

Територіальна структура господарства

Завдання1: На основі аналізу підручника назвіть основні складові територіальної структури.

Підприємства виробничої сфери і заклади невиробничої, так само як і населення, розміщені на території країни нерівномірно. Різноманітність поєднання, взаємозв'язки і взаєморозташування підприємств і закладів та населених пунктів формують територіальну структуру господарства.

Формами цієї структури є:

Промислові пункти. Міста чи селища міського типу, на території яких розміщене одне промислове підприємство.

Промислові центри. Міста, у яких розміщені декілька промислових підприємств.

Промислові вузли — сукупність промислових центрів, пов'язаних інфраструктурою і трудовими ресурсами.

Промислові агломерації. Компактне розміщення на порівняно невеликій території промислових вузлів та промислових центрів, які мають тісний економічний зв'язок.

Промислові райони — територіально-виробничі комплекси з чіткою промисловою спеціалізацією.

Завдання 2. Охарактеризувати Донецький промисловий вузол за планом:

Економіко-географічне положення.

Основні виробництва, причини їх створення й умови розвитку.

Лінії зв'язку.

Значення в господарстві країни.

Завдання 3 : Вкажіть, які з поданих міжгалузевих комплексів наявні на території Маньківського району

IV. Сучасні зміни в господарському комплексі країни. Типи економічних систем

Учитель:

Здобувши державну незалежність, Україна вирішує надзвичайно важливе завдання – створення економіки, здатної забезпечити народу гідне життя. З цією метою країна здійснила перехід від командної економічної системи до ринкової. Економічні системи групуються за такими головними ознаками: 1) формами власності на засоби виробництва; 2) методами управління економічною діяльністю.

Завдання 1 вкажіть переваги та недоліки планової та ринкової економіки

V. Типи підприємств за формами власності. Шляхи розвитку господарства

Підприємство — самостійний господарюючий статутний суб'єкт, який має права юридичної особи та здійснює виробничу, науково-дослідницьку чи комерційну діяльність з метою одержання прибутку. У відповідності з формами власності (державна, приватна, колективна), встановленими законом України про власність, можуть діяти такі, види підприємств:

1. Приватне підприємство — засноване на власності фізичної особи з правом найму робочої сили.
2. Колективне підприємство — засноване на власності колективу підприємства.
3. Державне підприємство — засноване на державній формі власності.

Завдання 1. «Питання-відповідь»

- Які підприємства за формами власності у с. Іваньки?
- Яка форма власності найвигідніша для підприємства і для людей які працюють на ньому?
- До якої з форм власності належить наша школа?
- Чому приватних магазинів більше ніж приватних шкіл

Наступне питання, яке з'ясовується на уроці,— шляхи ведення господарства: екстенсивний та інтенсивний.

Дається визначення понять і розглядаються конкретні приклади.

Завдання 2. Задачі

1. Підприємство А виплавляє 1 т металу із 6 т залізної руди, а підприємство Б — 4,5 т залізної руди. Де господарство ведеться інтенсивним шляхом?

2. У якому з перелічених господарств, що перебувають в однакових природних умовах, екстенсивний характер землеробства? А. З 500 га зібрано 20 000 ц зерна. Б. З 300 га зібрано 9000 ц зерна. В. З 200 га зібрано 4000 ц зерна. Г. З 100. га зібрано 3000 ц зерна.

Після цього діти пояснюють, у чому переваги інтенсивного ведення господарства над екстенсивним. Учитель підсумовує, що найважливішою умовою інтенсифікації виробництва є підвищення продуктивності праці, і запитує дітей, які чинники сприяють зростанню продуктивності праці. Останнє питання, яке з'ясовується на уроці, — типи економічних систем.

Завдання 3. Скажіть які підприємства с.Іваньки мають інтенсивний розвиток. а які екстенсивний, відповідь обґрунтуйте.

VI. Форми організації виробництва

В процесі розповіді вчитель ознайомлює учнів з формами організації виробництва спеціалізацією, кооперуванням, комбінуванням, концентрацією виробництва.

Спеціалізація — випуск підприємством однорідної продукції. Спеціалізація буває предметна, подетальна, технологічна.

Кооперування — організація виробничих зв'язків між підприємствами, що спільно виготовляють певну продукцію.

Комбінування — технологічне та організаційне поєднання в одному підприємстві різних виробництв.

Концентрація — випуск продукції на великих підприємствах.

V. Осмислення зв'язків та залежностей між елементами вивченого матеріалу (аналіз). Гра «Вірю – не вірю»

1. *Господарство* — 1) система суспільного відтворення, яка історично склалася у визначених територіальних межах; 2) отримання безпосередньої економічної вигоди від заходів як самоцілі.
2. Українська економіка переходить від планової до ринкової.
3. *Національний господарський комплекс* — це система виробництв, обміну, розподілу та споживання, яка виникла на певній території. Він охоплює галузеву, функціональну та територіальну структури виробництва.
4. Найважливішими чинниками формування господарського комплексу є:
  - економіко-географічне положення;
  - сировинний;
  - паливно-енергетичний;
  - транспортний;
  - споживчий;
  - науково-технічний прогрес;
  - трудові ресурси;
  - екологічний;
  - кон'юнктура ринку.
5. *Галузева структура* господарства відображає поділ суспільного виробництва на групи галузей, галузі та підгалузі.
6. *Галузь господарства* — сукупність підприємств, що випускають однорідну продукцію та мають схожі процеси виробництва. Господарство України має понад 20 галузей промисловості.

7. Галузева структура є основою господарського комплексу, який складається з галузей *виробничої та невиробничої сфер*.
8. Галузі виробничої сфери:
  - промисловість
  - сільське господарство
  - транспорт
  - будівництво
  - зв'язок
  - торгівля
  - суспільне харчуванняГалузі невиробничої сфери:
  - житлово-комунальне обслуговування
  - охорона здоров'я
  - наука, освіта, спорт, культура.
9. До *виробничої сфери* належать види діяльності, які:
  - створюють матеріальні блага (промисловість, сільське господарство, будівництво);
  - доставляють матеріальні блага (транспорт, зв'язок);
  - пов'язані з продовженням процесу виробництва у сфері обігу (торгівля, матеріально-технічне забезпечення, заготівля, громадське харчування).
10. *Невиробнича сфера* — сукупність галузей господарства, які виконують функції надання суспільству послуг нематеріального характеру:
  - галузі сфери послуг (житлово-комунальне господарство, побутове обслуговування населення, транспорт, зв'язок);
  - галузі соціального обслуговування (освіта, охорона здоров'я, фізкультура і спорт, культура та мистецтво, наука та наукове обслуговування);
  - органи управління та оборони;
  - кредитування, фінансування, страхування.
11. За галузевою структурою Україна належить до індустріально-аграрних країн.
12. *Територіальна структура господарства* — науково обґрунтоване розміщення взаємозалежних підприємств і галузей на певній території.
13. Одиницями територіальної структури є:
  - *промисловий пункт* — населений пункт з одним промисловим підприємством;
  - *промисловий центр* — місто, у якому знаходиться декілька промислових підприємств;
  - *промисловий вузол* — сукупність пов'язаних промислових центрів та промислових пунктів (Донецько-Макіївський, Маріупольський, Луганський, Харківський);

- *промисловий район* — територія, де розташовані промислові вузли, центри, пункти (Донецький, Придніпровський, Прикарпатський);

промислова зона — об'єднання промислових районів, вузлів, центрів, пунктів на великій території;

14. *Територіально-виробничі комплекси (ТВК)* — форма територіальної організації господарства, яка здійснює сполучення взаємопов'язаних основних галузей та виробництв, а також додаткових та обслуговуючих галузей на визначеній території. За територією ТВК поділяються на локальні, внутрішньорайонні, міжрайонні та ті, що охоплюють територію всієї країни. За складом галузей ТВК підрозділяються на промислові, агропромислові, інфраструктурні, народногосподарські, до яких входять усі галузі виробничої та невиробничої сфер.
15. Основу функціональної структури господарства становлять *міжгалузеві комплекси*.

VI. Рефлексія

Метод «Мікрофон»:

1. Для чого особисто вам потрібні знання з даної теми уроку?
2. У якій (виробничій чи не виробничій сфері) ви хотіли б реалізувати себе.

VII. Домашнє завдання:

1. § підручника 4
2. **Подумайте!** Яка з галузей виробничої сфери є найважливішою для України? Відповідь обґрунтуйте і мотивуйте.
3. **Напишіть есе:** «Якби я був прем'єр-міністром України я б...»

Географічний КВК «Подорож Африкою»

Одними з популярних і улюблених видів роботи учнів є конкурси винахідливих і кмітливих.

Їх **мета** підвищити інтерес до предмета, закріпити і поглибити знання, отримані в процесі вивчення географії.

Обладнання : трибуна, розрізана контурна карта Африки, атласи та контурні карти Африки, мікрофон, призи.

I. Вчитель. Шановні учні, на нашому дружньому полі бою зустрічаються дві команди 7-х класів. Сьогодні нашу зустріч судитимуть вчителі та найкращі знавці географії із старших класів.

Шановні вболівальники! Чи готові ви підтримати свою команду?

Послухайте будь-ласка правила гри.

- 1) Команда має свою назву та емблему.
- 2) Першість виступу команди визначається способом жеребкування.
- 3) Бали за питання оголошують учні.
- 4) За підказку з команди знімається два бали.

Отже, давайте розпочинати КВК. Бажаю вам успіхів та перемоги у грі.

Запрошую капітанів витягнути жереб і визначити, кому починати гру.

II. Привітання команд.

Конкурс емблем (4 бали).

III. Конкур – розминка.

Команда протягом однієї хвилини повинна дати якомога більше правильних відповідей на поставлені питання. За кожну правильну відповідь зараховується 1 бал. Якщо команда не знає відповіді на запитання вона може пропускати його та відповідати на наступні запитання.

7-А кл.

- 1) Яку площу займає материк Африка? (30млн.км²)

- 2) Яка єдина велика затока розташована в Африці? (Гвінейська)
- 3) Що являє собою Африка в геологічному відношенні? (Докембрійська платформа перекрита більш молодими осадовими породами)
- 4) Які корисні копалини прив'язані до осадового чохла платформи на Півночі Африки? (фосфорити, нафта, газ)
- 5) Яке озеро Африки утворилося у розломі земної кори і має глибину 1470м? (Таганьїка)
- 6) Які головні озера Африки? (Вікторія, Ньяса, Таганьїка, Чад)
- 7) Яке стихійне явище пов'язане з атмосферою та пустелею? (вітер Самум)
- 8) Представники, яких рас проживають в Африці? (негроїдної, європеїдної, монголоїдної)
- 9) Яка африканська країна є батьківщина дикої пшениці? (Ефіопія)
- 10) Про яку африканську країну давньогрецький учений Геродот говорив, що вона є даром річки? (Єгипет)

7-Б кл.

- 1) Яке місце за площею посідає Африка серед інших материків? (II)
- 2) Хто з європейців уперше вийшов до річки Замбезії ? (Д. Лівінгстон)
- 3) Назвіть рельєф Низької Африки. (Сахара, Атлаські гори)
- 4) До складу якого давнього материка входила Африка? (Гондвана)
- 5) Які гори простягаються вздовж південного краю Африки ? (Капські гори)
- 6) Що зумовило багатство рудних корисних копалин в Африці? (переважання давніх магматичних гірських порід)

- 7) Яка річка є найповноводнішою в Африці? (Конго)
- 8) Яке озеро Африки є повноводним лише тоді, коли на річці, яка в нього впадає повінь? (Чад)
- 9) Яка природна зона розташована переважно в тропічних поясах? (пустель і напівпустель)
- 10) Яка країна Африки є найбільш економічно розвиненою? Яке місто є її столицею? (Південна Африка, Преторія).

IV. Конкурс знавців карт.

1. Хто швидше з розрізаних частин складе карту Африки (III бали)
2. Нанести на контурну карту такі гідрологічні об'єкти: озеро Таньїка, озеро Ківу, водоспад Вікторія, річки Оранжева та Замбезі. (4 бали)

V. Конкурс мандрівників-дослідників.

1. Хто із шукачів джерел Голубого Нілу був родом з України? (Єгор Петрович Ковалевський), (II бали)
2. Хто із дослідників Африки зумів далі від усіх своїх сучасників проникнути в Центральну Африку? (Давид Лівінгстон) (II бали)

VI. Конкурс геологів.

1. Які найцінніші корисні копалини залягають в надрах Драконових гір? (золото, та дорогоцінне каміння алмази) (II бали)
2. Як називається тектонічна структура, що лежить в основі Африки? (давня Африкано-Аравійська платформа) (II бали)

VII. Конкурс метеорологів.

1. Який тип атмосферної циркуляції переважає найбільшій частині Африки? (Пасатна циркуляція) (II бали)
2. Що зумовлює велику річну кількість сонячної радіації в Африці?

(зенітальне положення сонця) (II бали)

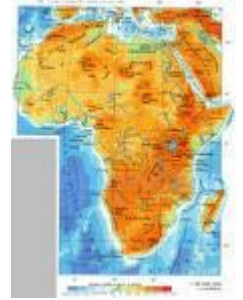
VIII. Конкурс уболівальників.

Запрошується по одному учасникові від кожної групи уболівальників. Вони по черзі називають країни Африки, та їх столиці. Той, хто припуститься помилки, або не може назвати столицю вибуває з гри.

ІХ. Конкур капітанів.

1. Знайти найлегший шлях подорожі від Лівії до Замбії (5 балів).

Х. Підбиття підсумків КВК.

Слово для підбиття підсумків та оголошення переможців КВК надається голові нашого шановного журі. Команда, яка перемогла нагороджується призами.

ПРОГРАМА КУРСУ

„ Географія енергетичних ресурсів. Альтернативні джерела енергії”

№ уроків	Зміст навчального матеріалу	Навчальні досягнення учнів
1	Вступ.	
2-6	<u>Розділ І. Горючі корисні копалини.</u> <i>Тема 1. Тверді корисні копалини.</i> Тверді горючі корисні копалини: кам'яне та буре вугілля , торф , горючі сланці , сапропеліти . Вугілля в сучасному світі. Запаси вугілля в Україні. Буре вугілля. Класифікація бурого вугілля. Видобуток бурого вугілля в світі. Торфяна промисловість. Сапропеліти їх утворення, родовища та видобуток. Горючі сланці. <i>Практична робота №1</i> «Нанесення на контурну карту родовищ твердих горючих копалин»	<i>Вимоги до знань і вмінь учнів:</i> <i>Учні повинні знати:</i> - особливості розміщення вугільних басейнів; - вплив гірничо-геологічних умов видобутку кам'яного вугілля на його собі вартість; - зв'язок між тектонічними структурами та родовищами нафти і газу; - особливості поширення нафтогазоносних родовищ в Україні та у Світі; - способи використання нафти та газу у різних галузях господарства; <i>Учні повинні вміти:</i> - пояснювати головні особливості розміщення нафтопереробних заводів і позначати на контурній карті основні райони вугле-, газо- нафтовидобутку; - працювати з джерелами інформації, атласами, картами.

7-10	<p>Теплові електростанції, які використовують тверді горючі корисні копалини.</p> <p>Тема 2. Нафта – найунікальніша горюча корисна копалина.</p> <p>Нафта її склад.</p> <p>Нафтові родовища у світі.</p> <p>Найперспективніші нафтові родовища в Україні.</p>	
11-14	<p>Тема 3. Природний газ.</p> <p>Склад та властивості природного газу.</p> <p>Світові лідери з видобутку природного газу.</p> <p>Родовища природного газу в Україні.</p> <p>Газ-метан. Географія поширення.</p>	
15-19	<p>Розділ II. Енергія річок.</p> <p>Будівництво ГЕС у Світі.</p> <p>Гідроенергетика.</p> <p>Найпотужніші ГЕС в Україні.</p>	<p>Вимоги до знань і вмінь учнів:</p> <p>Учні повинні знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> -особливості розміщення ГЕС; <p>Учні повинні вміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> -визначати найбільші ГЕС в Україні та у Світі; -складати секторну діаграму з виробництва електроенергії різними видами електростанцій;

20-23	<p>Розділ III. Ядерне паливо.</p> <p>Загальна характеристика уранового, торієвого, плутонієвого палива.</p> <p>Характеристика АЕС України:</p> <p>Проблеми та перспективи розвитку атомної енергетики.</p>	<p>-працювати з картами і атласами;</p> <p>-аналізувати матеріал, робити висновки;</p> <p>-самостійно працювати з додатковою літературою;</p> <p>Вимоги до знань і вмінь учнів :</p> <p>Учні повинні знати:</p> <p>– світові АЕС та АЕС України;</p> <p>-позитивні та негативні наслідки експлуатації АЕС;</p> <p>-особливості розташування атомних електростанцій;</p> <p>-обсяги виробництва електроенергії світовими АЕС.</p> <p>Учні повинні вміти:</p> <p>-знаходити на фізичній карті України та Світу найпотужніші АЕС ;</p> <p>-вміти знаходити спільні та відмінні риси в розташуванні теплових та атомних електростанцій;</p> <p>-аналізувати екологічні проблеми атомних електростанцій та шляхи виходу з них.</p>
24-28	<p>Розділ IV. Альтернативна енергетика та відновлювальні ресурси</p>	<p>Вимоги до знань і вмінь учнів:</p> <p>Учні повинні знати:</p> <p>-значення програми енергозбереження для розвитку економіки Світу та</p>

	<p>Тема 1. Джерела відновлюваної енергетики. (перспективи та проблеми використання відновлювальної енергії) Енергія Сонця її застосування Найбільші у світі Сонячні електростанції Енергія вітру</p>	<p>України; -доцільність альтернативних джерел енергії; -переваги сонячної енергетики; -місця розташування ВЕС; -особливості економічного та соціального розвитку країн, які використовують геотермальну енергію; -особливості використання геотермальної енергії в Україні.</p>
29	<p>Тема 2. Геотермальна енергія. Геотермальна енергія Світу та її застосування в Україні</p>	<p>Учні повинні вміти: -порівнювати обсяги виробництва електроенергії в Україні на електростанціях різних типів; -працювати з джерелами географічної інформації; -самостійно робити висновки про значення геотермальної енергії.</p>
30-31	<p>Тема 3. Енергія Світового океану Загальна характеристика енергії Світового океану. Енергія припливів та відпливів. Кінетична енергія морських течій Енергія хвиль.</p>	<p>Вимоги до знань і вмінь учнів: Учні повинні знати: -загальну характеристику енергії Світового океану; -значення енергії припливів та відпливів; -райони використання енергії хвиль; -процес перетворення термальної енергії океану; -споживачів енергії морських течій; -освоєння теплової енергії океану;</p>

	<p>Перетворення термальної енергії океану. Енергія солоної води. Енергія морських течій.</p>	<p>-процес отримання електроенергії за допомогою різниці температур між поверхневими та глибинними океанськими водами.</p> <p>Учні повинні вміти:</p> <p>-працювати з джерелами географічної інформації; -складати комплексну географічну характеристику країн виробників енергії припливів та відпливів</p>
32	<p>Тема 4. Воднева енергетика. Водень – синтетичне паливо.</p>	<p>Вимоги до знань і вмінь учнів:</p> <p>Учні повинні знати:</p> <p>-процес використання водню і створення водневого енергетичного господарства; -способи отримання водню; -сучасні і перспективні методи виробництва водню.</p> <p>Учні повинні вміти:</p> <p>-працювати з джерелами географічної інформації.</p>
33	<p>Тема 5. Енергія біомаси. Енергетичний потенціал біомаси в Україні. Біодизель у Світі.</p>	<p>Вимоги до знань і вмінь учнів:</p> <p>Учні повинні знати:</p> <p>-поняття біомаси; -перспективи використання біомаси.</p> <p>Учні повинні вміти:</p> <p>-аналізувати стан виробництва</p>

34-35	<p>Розділ V. Енергетика і навколишнє середовище.</p> <p>Вплив енергетики на навколишнє середовище.</p> <p>Роль суспільства у виборі використання джерел енергії.</p> <p>Конференція на тему: «Енергетична безпека України»</p>	<p>біодизелю у Світі.</p> <p>Вимоги до знань і вмінь учнів:</p> <p>Учні повинні знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> -причини забруднення навколишнього середовища ; -місця екологічних катастроф. <p>Учні повинні вміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> -працювати з джерелами географічної інформації; - формувати власну життєву позицію.
-------	---	--

План роботи членів Малої Академії Наук України

(Іщенко Світлани, Максименюка Михайла)

на 2013-2014н.р.

№ пп	Дата	Зміст
1.		ВИБІР ТЕМИ НАУКОВО-ДОСЛІДНИЦЬКОЇ РОБОТИ.
2.		Складання бібліографії, плану опрацювання джерел інформації та літератури.
3.		Збір матеріалів, опрацювання їх та розподіл на частини згідно з планом.
4.		Написання чорнового варіанту роботи.
5.		Знайомство та співпраця з представниками науки, надання практичної допомоги учням у здійсненні експериментальної та дослідницької роботи.
6.		Рецензування учнівських наукових робіт.
7.		Оформлення чистового варіанту роботи.
8.		Створення презентації даної роботи.
9.		Підготовка учнів до I етапу конкурсу - захисту наукової роботи.

10.		I етап конкурсу - захисту наукової роботи
11.		Робота над помилками.
12.		Підготовка до II етапу конкурсу - захисту наукової роботи.
13.		Опрацювання різнорівневих завдань з географії (підготовка до контрольної роботи).
14.		II етап конкурсу - захисту наукової роботи
15.		Робота над помилками.
16.		Підготовка до III етапу конкурсу - захисту наукової роботи.
17.		Опрацювання різнорівневих завдань з географії (підготовка до контрольної роботи)
18.		III етап конкурсу - захисту наукової роботи
19.		Робота над помилками